

ה' ניסן, תש"פ
30 מרץ, 2020

מנהלים יקרים,

הוראת שעה- נוהל הנחיות מיוחד לחישוב הציונים השנתיים
וכן להתקדמות במשימות ההערכה החלופית –
לקראת מועד קיץ תש"ף (בלבד) נוכח מצב החירום עקב משבר הקורונה
אגרת מספר 7

פרק א'- מתן ציונים שנתיים (בשגרה)

א. מבוא:

בימי שגרה מתקיימות בבתי הספר בעת הזו בחינות מסכמות ובחינות מתכונות המדמות את בחינות הבגרות מבחינת היקף החומר ותנאי ההבחנות והן מהוות רכיב בחישוב הציון השנתי. כידוע, הציון השנתי ניתן על פי חוזרי מנכ"ל תוך התחשבות בלמידה השוטפת (מבחנים ונוכחות) ובחינות מתכונות.

ראה חוזר מנכ"ל [בחינות בחינות בגרות- ציון בית ספרי \(ציון מגן/מסכם\)](#);

ראה חוזר מנכ"ל [הנוכחות בבית הספר בהערכת הישגים בחינוך העל יסודי](#);

לציון השנתי מעמד רשמי ומחייב והוא משתקלל יחד עם ציון בחינת הבגרות, בבתי הספר להם יש הכרה בציונים שנתיים ע"י משרד החינוך.

גם בשגרה, על בית הספר לאפשר שקיפות באופן בו יינתן הציון- מראש (כבר בתחילת השנה) וכן לאפשר לתלמידים זכות להגשת ערעור.

ראה חוזר מנכ"ל- [זכות ערעור לתלמיד על הציון הבית ספרי המסכם](#).

ב. מתן ציונים שנתיים בתקופה הנוכחית:

נדגיש כי נוהל זה בא לסייע לבתי ספר שלא היה בידם לקיים את הלמידה וההיבחנות המתוכננת, והם לא הספיקו לקיים בחינות מתכונת.

כלומר, ככל שעלה בידם של בתי ספר לקיים את כל המתוכנן - הם רשאים לדבוק בנוהל שפורסם בתחילת השנה לתלמידים ולפעול על פיו והם אינם נדרשים לפעול לפי נוהל זה.

לאור המציאות המשתנה והחריגה ששוררת כעת, במסגרתה בוטלו הלימודים הסדירים, על כל המשתמע מכך, בתי ספר רבים לא יוכלו לעמוד בהנחיות המובאות בחוזרי המנכ"ל. בכדי לתת לכך מענה, ניתנת בזאת הוראת שעה ייחודית, כלומר, הנחיה עדכנית התקפה למועד קיץ תש"ף בלבד, בשל מצב החירום עקב משבר הקורונה ולאור שיבוש הלמידה וההיבחנות שמתרחשים בעטיה

נבהיר שמעמד הציון השנתי על פי הוראת שעה זו אינו משתנה והוא יהיה במעמד של ציון שנתי בלבד, כולל בקרה מצד משרד החינוך והפעלת שק"ד (שקלול דפרנציאלי), שמשמעו שינוי משקלו ביחס לציון הסופי בבחינת הבגרות, כפי שיעלה הצורך בעת בדיקת הציונים באופן רחב.

על פי נוהל זה, יש לחשב את הציון השנתי שיינתן לתלמידים (כיתות י'-י"ב), לגבי בתי ספר שלא השלימו את הלמידה וההיבחנות המתוכננים. לתשומת לבכם, בתוך הנוהל ישנה גמישות ושיקול דעת לבתי הספר הן בהתאם למקצוע, והן בהתאם לנכון עבורם את האפשרות העדיפה לעמדתם.

מיד לאחר בחירת האפשרות לחישוב הציונים מתוך נוהל זה, על בתי הספר לפרסם ולהודיע לתלמידים ולהורים כיצד יחושבו ויקבעו הציונים השנתיים וכן לשלוח עותק מההודעה למפקח בית ספר.

במידה וביה"ס סבור כי יש לחשב את הציונים השנתיים באופן אחר, החורג מהאפשרויות המובאות להלן, כגון שבית הספר נתן מטלות הערכה שאינן נכללות בנוהל, או חסר את המטלות הניתנות בנוהל- יש לקבל את אישורו של המפמ"ר הרלוונטי על ההחלטה מההצעה המוצעת במסמך (בטרם פרסום להורים ולתלמידים).

כחלק מההערכות, ביה"ס נדרש להכין טבלת אקסל מסודרת של כל תלמידי הכיתה בכל מקצוע ולפי סמל שאלון, וכן, נספח עם פירוט האירועים ומשימות הבית החלופיות שיינתנו לתלמידים, על פיהם יינתן הציון בהתאם לנוהל (פירוט בהמשך) וזאת כדי לאפשר למשרד החינוך לקיים **מעקב ובקרה** שוטפים אחר מתן הציונים השנתיים לפי נוהל זה, ובכלל לזה, לבדוק ערעורי תלמידים במידה ויוגשו.

ג. העקרונות המובילים את קביעת הציון השנתי:

ככל שנה, על הציון השנתי לשקף נכון את הישגיו של התלמיד ביחס לידיעות ולמיומנויות הנדרשות בתחום הדעת.

ככל שההנחיות בחוזר זה אינן קולעות לצורך זה במקצוע מסוים בבית ספר מסוים (לצורך הדוגמא, כתה שטרם נעשו בה מטלות רחבות היקף, וכל המבחנים עד כה היו רק מבחני הצלחה וכו') על ביה"ס לבנות תכנית שתשקף נכונה את הישגי התלמיד בתחום הדעת ולרכז על פיה את המטלות והציונים בהתאם לנזכר לעיל.
בבואכם לחשב את הציון השנתי עליכם להתבסס על תהליך הלמידה של התלמיד ועל מכלול הישגיו במקצוע, יש לפעול כמפורט להלן:

1. 10% מהציון השנתי של התלמיד ישקף את ההתנהגות הלימודית הכוללת רמה אקדמית ותפקוד בסיסי (תלמידאות).

בהתאם, גם בחישוב החדש יש להשאיר משקל של 10% מהציון עבור התנהגות לימודית. יש לחשב נוכחות עבור התקופה בה התקיימה הלמידה (לבית הספר הסמכות להחליט עד כמה, ובאיזה אופן, להכליל את הלמידה מרחוק), כשאחוז ההיעדרות לתלמיד יחושב מתוך הנוכחות כל השנה.

ראו כאן פירוט חישוב הנוכחות בבית הספר בהערכת הישגים בחינוך העל יסודי.

2. יש להתבסס בחישוב הציון השנתי בהישגי התלמיד בכל השנים בהם למד התלמיד את המקצוע. במידה והמקצוע נלמד במשך שנתיים/שלוש יש לקחת שנים אלו בחשבון, וכן את ציון מחצית א' של שנה זו, וכן באם יש ציונים שניתנו במהלך המחצית השנייה של שנה זו. על החישוב להיעשות בהתאם לחלק היחסי של היקף החומר שנלמד והוערך בכל שנה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך על יסודי

3. במידה וצוות המקצוע מעוניין בכך, ניתן עדיין לאפשר לתלמידים להגיש משימה/מבחן בית כדי להוסיף אירוע הערכה, שיסייע לתלמידים להתכונן וללמוד לקראת בחינות הבגרות גם בעת הזו, וכן יכול לאפשר להם לשפר את ציוניהם. באתרי המפמ"ר יעלו משימות מדף ומבחנים לדוגמא כהצעה למטלה שתחובר על ידי המורים.

4. בעת חישוב הציון השנתי יש להתייחס לאופי האירועים שהתקיימו (מבחן, מבחן מסכם, בוחן הצלחה, עבודה...) ככל שאופי האירועים דומה יותר לפרקים מתוך בחינות הבגרות בהיקפם ובחלקם היחסי מתוך תכנית הלימודים יש לתת משקל גדול יותר לציון התלמיד בשנה/במחצית זו.

ד. מודלים גנריים לחישוב ציון שנתי:

מטרת מודלים אלו מתן כלי מסייע בעל תוקף לבתי הספר בבואם לתת ציון שנתי לתלמידיהם בתחומי הדעת השונים.

להלן מודלים מוצעים לחישוב הציון:

הצעה א'- ללא בחינות מתכונת (זו הצעה בלבד, ניתן לשנות את המשקלות ככל שיש לכך נימוק שמסייע למתן ציון שנתי תקף יותר)

במידה והמקצוע נלמד שנה אחת:

1. מחצית א'- 70%

2. מחצית ב'- 30%

*מתוך שנה זו 10% התנהגות לימודית מכל שנה.

**ניתן לקבוע משקל אחר באם יש צורך, ככל שיתועד, וינומק במסמך רישמי של ביה"ס שיפורסם לתלמידים,

*** יש לתעד ולאסוף את הציונים לתוך טבלת אקסל שתשמר.

במידה והמקצוע נלמד שנתיים:

1. שנה א' 40%

2. שנה ב' 60% (מחצית א'- 70%, מחצית ב'- 30%)

*מתוכן 10% התנהגות לימודית מכל שנה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך על יסודי

**** ניתן לקבוע משקל אחר באם יש צורך, ככל שיתועד במסמך רשמי של ביה"ס ויפורסם לתלמידים.**

***** יש לתעד ולאסוף את הציונים לתוך טבלת אקסל שתשמר.**

במידה והמקצוע נלמד שלוש שנים:

1. שנה א' 20%

2. שנה ב' 40%

3. שנה ג' 40% (מחצית א'- 70%, מחצית ב' 30%)

* מתוכם 10% התנהגות לימודית מכל שנה.

**** ניתן לקבוע משקל אחר באם יש צורך, ככל שיתועד במסמך רשמי של ביה"ס ויפורסם לתלמידים.**

***** יש לתעד ולאסוף את הציונים לתוך טבלת אקסל שתשמר.**

הצעה ב'- כוללת בחינת מתכונת/מבחן בית/משימת סיכום דמויית בגרות (זו הצעה בלבד, ניתן לשנות את המשקלות ככל שיש לכך נימוק שמסייע למתן ציון שנתי תקף יותר)

במידה והמקצוע נלמד שנה אחת:

1. ציון מחצית א'+ מחצית ב'- 85% (מחצית א'- 60%, מחצית ב'- 25%)

2. מבחן בית/משימת סיכום בהיקף הדומה לבחינת בגרות- 15%

* מתוך ה-85% 10% התנהגות לימודית.

במידה והמקצוע נלמד שנתיים:

1. שנה א' 25%

2. שנה ב' 60% (מחצית א'- 40%, מחצית ב'- 20%)

3. מבחן בית/משימת סיכום בהיקף הדומה לבחינת בגרות, משימת מדף מומלצת ע"י מפמ"ר- 15%

* מתוכם 10% התנהגות לימודית מכל שנה.

במידה והמקצוע נלמד שלוש שנים:

1. שנה א' 20%
 2. שנה ב' 30%
 3. שנה ג' 35% (מחצית א' - 70%, מחצית ב' 30%)
 4. מבחן בית/משימת סיכום בהיקף הדומה לבחינת בגרות, משימת מדף מומלצת ע"י מפמ"ר 15%
- *מתוכם 10% התנהגות לימודית מכל שנה.

ה. להלן דגשים נוספים לגבי הציון השנתי במקצועות השונים:

1. מקצועות החובה:

במידה ולא התקיימה בחינת מתכונת - רצוי להנחות את התלמידים להגיש משימה/מבחן בית כדי להוסיף אירוע שיסייע לתלמידים ללמוד לקראת בחינות הבגרות גם בעת הזו, ויאפשר להם לשפר את ציוניהם.

- המשימה/המבחן שיינתנו יהוו 10% מהציון באם המקצוע נלמד שנה אחת ו- 20% מציון שנה ב' אם המקצוע נלמד שנתיים.
- באתרי המפמ"ר יעלו משימות מדף, בחינות לדוגמא שתוכלו להשתמש בהן באם תרצו למטרה זו.

אנגלית- במידה ונותרו תלמידים שלא נבחנו בבחינת המתכונת בע"פ - ניתן לבחון אותם בדרכים שונות (כגון: whatsapp, zoom וכו').

עברית- מורים המגישים תלמידים למיזם הכתיבה (50% מציון הבגרות) ולקורס ממיר בגרות - קיוון הלמידה (100% מציון הבגרות), יקבלו הנחיות מפורטות ממדריכות המפמ"ר המנהלות את התוכניות.

2. מקצועות הבחירה:

במידה ומדובר במיעוט תלמידים וכחלופה לבחינות מתכונת - ניתן לקיים את הבחינות בע"פ, הגנה על עבודות/פרויקטים באמצעות שימוש בתכנת זום, בכדי לאפשר לתלמידים למצות את תהליך הלמידה וההערכה, יש לעשות זאת בתאום עם המפמ"ר.

ציון שנתי באשכול מדעים

לא יחול שינוי במבנה הציון השנתי במקצועות המדעים.

ציון שנתי בביולוגיה, כימיה ופיזיקה-

מרכיב עיוני (55%): יקבע על פי נהלי בית הספר. ניתן להתבסס על מבחן מתכונת במידה והתקיימה, ציוני בחינות וציוני מחצית, וכן על ציון בשנים הקודמות של הלמידה.

מרכיב מעשי (15%): יתבסס על המעבדות/מעבדות החקר שבוצעו ו/או מבחנים מתאימים. המפמ"ר יפרסם הקלות אפשריות לפי הנדרש ויינתנו התאמות לפי כל מקרה לגופו.

ציון שנתי במדעי הסביבה וחקלאות-

ציון שנתי בבחינה העיונית (60%)

הציון ייקבע על פי נהלי בית הספר. ניתן להתבסס על מבחן מתכונת, במידה והתקיימה ועל ציון בשנים הקודמות.

ציון שנתי באשכול שפות

אנו ממליצים כי בשפות בחירה מעוטות נבחנים (עד 15 תלמידים בכיתה) יקיימו המורים מתכונת לבחינות בעל פה, בתכנת הזום בכדי להעריך את התלמידים ולתת להם ציונים שנתיים.

ציון שנתי באשכול אמנויות

ניתן כחלק מהערכות התלמידים לבחינות הברות במקצועות האומנות להפקות/לרסיטלים/לתערוכות/להקרנות הסרטים להעריך את עבודות התלמידים באמצעות תכנת זום ולתת ציון בית ספרי שיהווה רכיב אותו ניקח בחשבון עם ההבחנות החיצונית כשתתקיי

ציון שנתי במגמות הטכנולוגיות

מקצוע מוביל:

במרכיב העיוני והתנסותי (70%): יקבע על פי נהלי בית הספר. ניתן להתבסס על מבחן מתכונת במידה והתקיימה, ציוני בחינות וציוני המחצית, וכן על הציונים בשנים הקודמות של הלמידה.

מקצוע התמחות:

ע"פ תמהיל הערכה המעודכן לשעת חרום המפורסם ע"י המפמ"ר באתר המגמה.

מדע וטכנולוגיה לכל (מוט"ל) - במסלול העיוני

ציון שנתי בבחינה העיונית (30%)

הציון יתבסס על בחינת מתכונת וציוני המבחנים בתש"ף ובשנים הקודמות. ניתן לבצע גם בחינה מתוקשבת מרחוק המבוססת על קטעי אנסין.

ציון שנתי על המשימה בעל פה ועל פרויקטים

הציון יתבסס על ציון המרכיבים המלווים את הפרויקט: החוברת, הכרזה והדף האישי. ניתן לבצע בחינת מתכונת בעל פה באמצעות ZOOM – מורה מול תלמידיו.

מדע וטכנולוגיה לכל (מוט"ל) - במסלול הטכנולוגי

ציון שנתי במרכיב (70%) בשאלון 704387 יש לחשב הציון ע"פ המודל הבא:

30%	ציון מסכם באוריינות
30%	ציון המנחה על ביצוע החלק המעשי
30%	ציון על איכות חוברת הפרויקט
10%	התנהגות לימודית

פרק ב' - התקדמות במשימות ההערכה החלופית (30%) גם בעת הלמידה מרחוק

נוהל זה, מנחה את המורים כיצד לנצל כראוי גם את תקופת הלמידה מרחוק על מנת לקדם את התלמידים לקראת סיום הלמידה והמטלות במסגרת ההערכות החלופיות.

חשוב מאוד להמשיך וללמוד את פרקי הבחירה להערכה חלופית ולהתקדם עם התלמידים בלמידה לקראת סיום המטלות.

אופן חישוב הציון: הציון יחושב בסוף השנה כשישובו המורים ממצב החירום, ויתבקשו לעשות פעילויות פדגוגיות שיאפשרו השלמת החסרים. במידה ובית הספר לא סיים להכין את תלמידיו להערכה החלופית יש לבקש מהתלמידים לסיים ככל שניתן את המשימות בלמידה מרחוק ולשקלל את הרכיבים שכבר נעשו.

יש לאפשר לתלמידים שלא השלימו את כל ההערכה החלופית, להשלים באמצעות משימות הניתנות לביצוע מרחוק- כמו למשל: ראיון מוקלט, תוצר יצירתי, הצגת משימה עיונית בעל פה, בהיקף המקביל לחלק בהערכה אותו התלמידים לא הספיקו לבצע.

דגשים לגבי המקצועות השונים:

ביולוגיה, כימיה ופיזיקה

משקל הערכה חלופית ופנים בית ספרית (30%) -

ככל שישנן משימות שלא ניתנות לביצוע, המורים יפנו למפמ"ר תחום הדעת לקבל המלצות אילו חלופות עומדות בפניהם.

מדעי הסביבה וחקלאות

משקל הערכה חלופית ופנים בית ספרית (40%) -

ההערכה כוללת במדעי הסביבה: 20% עבודת חקר (אקוטופ) ו-20% סדנה סביבתית

ההערכה כוללת בחקלאות: 20% עבודת חקר חקלאית (אגרוטופ) ו-20% עבודה חקלאית.

ככל שישנן משימות שלא ניתנות לביצוע המורים יפנו למפמ"ר תחום הדעת לקבל המלצות אילו חלופות עומדות בפניהם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך על יסודי

מדע וטכנולוגיה לכל (מוט"ל) - במסלול העיוני
משקל הערכה חלופית ופנים בית ספרית (30%) -
ניתן להשלים משימות באמצעות מטלות ביצוע דיגיטליות. המלצות יפורסמו באתרי המפמ"ר.

מגמות טכנולוגיות

מקצוע מוביל:

משקל הערכה חלופית ופנים בית ספרית (30%)
ככל שישנן משימות שלא ניתנות לביצוע - המורים יפנו למפמ"ר תחום הדעת לקבל המלצות אילו חלופות עומדות בפניהם.

מדע וטכנולוגיה לכל (מוט"ל) - במסלול הטכנולוגי

ציון שנתי במרכיב (30%) בשאלונים 704282 / 704283 יש לחשב הציון ע"פ המודל הבא:
ממוצע הציונים של הבחינה או הבחינות שנעשו במהלך השנה (70%)
הציון בבחינת המתכונת או הציון על העבודה מסכמת (30%)

פרק ג' - תכניות ממירות בגרות

בתי הספר המשתתפים בתכנית חלוצי הערכה/תמ"ר:

בימים אלה כשהלמידה השתבשה ואתם מנהלים למידה מרחוק כחלק מהכנת תלמידיכם לבחינות הבגרות, יש להמשיך את הלמידה מרחוק גם לכיתות המשתתפות בתכנית חלוצי הערכה ותמ"ר. התאימו את המשימות שנותרו לתלמידים לעשות ללמידה מרחוק וזאת בתאום עם מדריכי המפמ"ר האמונים על כך. דאגו לחשב את רכיבי הציון שיש בידכם באופן שישקף את תהליך הלמידה, כך שתוכלו להגיש ציונים לתלמידכם כשתדרשו.

אני מקווה שתמצאו נוהל זה מועיל

אנו כאן לכל שאלה או צורך

באיחולי בריאות טובה לכולם.

דסי בארי
מנהלת האגף לחינוך על יסודי

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך על יסודי

העתקים:

שר החינוך הרב רפי פרץ

מנכ"ל משרד החינוך מר שמואל אבואב

תפוצת מטה

הנהלת המשרד החינוך

מנהלי מחוזות

מפקחי חינוך על יסודי

הנהלת האגף לחינוך על יסודי

מנהלי מחלקות חינוך

מנכ"לי רשתות החינוך